

А. В. Марценюк,

д. е. н., доцент, професор кафедри економіки та менеджменту, Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, ORCID ID: 0000-0003-4121-8826

В. М. Запорожець,

менеджер-начальник відділу координації зведеного плану закупівель Департаменту з планування та очікуваної вартості у сфері закупівель, АТ "Укрзалізниця" ORCID ID: 0000-0002-8415-0203

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.2.32

ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНИХ КОМПАНІЙ

L. Martseniuk,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Economics and Management, Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Dnipro, Ukraine V. Zaporozhets, Manager, Head of the Coordination Division of the Consolidated Procurement Planning Department, Procurement Department, JSC "Ukrzaliznytsia"

PARADIGM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF RAILWAY COMPANIES

У статті розроблено парадигму інноваційного розвитку компаній, яка враховує основні загрози, що перешкоджають інноваційному розвитку пасажирських компаній залізничного транспорту, а також фактори, що є поштовхом до інноваційного розвитку цих суб'єктів господарювання. Авторами наголошено, що до основних факторів, які безпосередньо впливають на діяльність підприємств, що займаються залізничним туризмом, слід віднести: наявність розвиненої залізничної інфраструктури; наявність у безпосередній близькості до залізниці розвиненої туристичної інфраструктури; наявність курортно-рекреаційних місць, які можуть бути цікаві потенційним туристам; попит на залізничний туризм; високий рівень обслуговування впродовж надання туристичних залізничних перевезень; гнучка цінова політика.

Визначено теоретично-методологічні основи інноваційного розвитку компаній, які базуються на селективно відібраних наукових знаннях, методах і прийомах та спрямовані на формування системно-логічних результатів, що забезпечить активізацію інноваційного розвитку пасажирських компаній залізничного транспорту.

Запропоновано методичний підхід та механізм інноваційного розвитку пасажирських компаній задля підвищення ефективності їх функціонування за рахунок надання додаткових послуг туристичним фірмам і агентам.

The article elaborates the paradigm of innovative development of companies, which takes into account the main threats that hinder the innovative development of passenger companies of railway transport. Factors have been developed that are the impetus for the innovative development of these entities.

The theoretical and methodological foundations of innovative development of companies based on selectively selected scientific knowledge, methods and techniques are determined. They are aimed at the formation of systematic results, which will stimulate the innovative development of passenger companies of railway transport.

It is proved that among the main tasks of today is the creation of innovative systems for the development of companies that will meet the demands and challenges of the times. These tasks are updated in view of the active participation of domestic companies in general civilization processes that require in-depth understanding of their own identity. In order to find its unique place in the conditions of fast development of innovations of the modern intellectual platform.

The article is devoted to the substantiation of theoretical and methodological postulates of innovative development of passenger companies through the organization of railway tourism in modern economic conditions, which are formed under constant influence of internal and external factors.

The concept of innovative development of a passenger company was developed. It allows to establish the regularities of innovative management processes under conditions of dynamically changing exogenous and endogenous environment. The mechanism of innovative development of passenger companies was created. The essence of it is the systematic combination of socio-economic, motivational, organizational, legal and other processes of management.

It is emphasized that the provision of a full range of tourist services, transfer services, sightseeing excursions will allow the passenger companies to determine the scope of their activity in the organization of railway tourism, as well as to determine rational conditions and areas of use of railway transport in a competitive market of tourist services, while optimizing the financing of creative innovative.

Methodical approach to innovative development of passenger companies and increase their efficiency by providing additional services to travel companies and agents. This approach takes into account the optimal distribution of the functions of the railway company between the Ukrzaliznytsya joint stock company, tour operators or agents and private companies and individuals.

Ключові слова: залізничний транспорт, залізничний туризм, інноваційний розвиток, парадигма інноваційного розвитку, пасажирські компанії.

Key words: railway transport, rail tourism, innovative development, the paradigm of innovative development, passenger companies.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

На сьогодні структурні перетворення в українській економіці мають великий вплив на діяльність залізничних компаній, суттєво змінюючи механізми управління процесами їхнього функціонування й об'єктивно спонукаючи ці компанії в умовах сучасного ринку до пошуку нових креативних інструментів інноваційного розвитку з метою забезпечення стратегічних конкурентних переваг. Стратегія розвитку залізничних компаній, крім будівництва нових залізничних ліній і модернізації інфраструктури, передбачає також розробку нових видів рухомого складу, підвищення якості перевізних послуг, їх ефективності й безпеки. Тому перед АТ "УЗ" постало важливе завдання — підвищення ефективності роботи пасажирського господарства за рахунок: збільшення обсягів перевезень, оптимізації руху пасажирських поїздів, збільшення кількості денних поїздів і організації залізничних туристичних подорожей, що дозволить знизити його збитковість.

Ефективне функціонування пасажирської компанії, виконання стратегічних та тактичних завдань можливе лише за умови активізації її інноваційного розвитку. Таким чином, актуалізується проблема розробки теоретико-методологічного підґрунтя та формування науково-практичних засад інноваційного розвитку пасажирських компаній.

Актуальність впровадження залізничного туризму зумовлена завданнями, що поставлені в таких ключових документах: "Концепція Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року", "Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року", а також Постанова Верховної Ради України від 13.07.2017 № 1460-VIII "Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Розвиток туристич-

ної індустрії як інструмент економічного розвитку та інвестиційної привабливості України".

Таким чином, в умовах глобалізаційних змін економіки, що впливають на інноваційний розвиток пасажирських компаній, необхідно продукувати креативні методи та форми їх розвитку, і одним із таких стратегічних економічно доцільних напрямків є організація залізничного туризму.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЮТЬСЯ АВТОРИ, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Інновація виникає як наслідок використання результатів наукових досліджень і розробок, спрямованих на удосконалення процесу виробничої діяльності, економічних, правових і соціальних відносин у галузі науки, культури, освіти, в інших сферах діяльності суспільства. Цей термін може мати різні значення в різних контекстах, їхній вибір залежить від конкретних цілей виміру чи аналізу [1].

Відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність", інновації — це новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентноспроможні технології, продукція чи послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного чи іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери.

О.Г. Кірдіна [2, с. 126] пропонує розглядати інновацію на залізничному транспорті як реалізований пріоритетний напрямок розвитку залізничної галузі, що є результатом науково-творчого пошуку суб'єктів галузі, який приводить до отримання принципово нових (відсутніх раніше) результатів різного характеру (технічних, організаційних, технологічних, фінансових та ін.) та корисності внаслідок використання.

Інноваційна діяльність на залізничному транспорті — це комплексний процес створення нових або удосконалення існуючих транспортних послуг (товарів) на основі розробки, впровадження прогресивних техніко-техно-логічних, організаційно-економічних та управлінських рішень, комерціалізації сучасних споживчих форм; охоплює етапи життєвого циклу товару (послуг) від зародження ідеї і до впровадження інновацій у виробництво [3].

Інноваційна діяльність на залізничному транспорті має власну специфіку, зумовлену специфікою самої галузі, її капіталомісткістю, інерційністю, повільною окупністю інвестицій тощо. На залізничний транспорт припадає більше половини всього вантажообігу, тому з розвитком залізниць пов'язані інші галузі економіки. Крім того, залізничний транспорт є досить матеріаломісткою та енерговитратною галуззю, де впровадження інновацій з метою економії витрат може дати значний ефект насамперед у масштабі країни.

Законодавчі основи розвитку залізничного транспорту України визначені в Стратегії розвитку залізничного транспорту на період до 2030 р. та Стратегічному плані розвитку залізничного транспорту на період до 2030 р. Зазначимо, що в них взагалі немає слова "інновація", але наведені напрямки розвитку, які неможливо реалізувати без впровадження інновацій.

Останніми роками на залізничному транспорті інноваційна діяльність спрямовується на впровадження інформаційних технологій, логістичних принципів організації перевезень, нових видів сервісного обслуговування з наданням комплексу супутніх робіт, що має на меті створення транспортних послуг високої якості та нових споживчих характеристик.

1 липня 2017 р. у складі "Українська залізниця" була створена філія "Пасажирська компанія", до складу якої увійшли підрозділи пасажирських перевезень всіх шести регіональних філій. Таким чином завершився процес формування вертикально-інтегрованої структури пасажирських перевезень у далекому сполученні. Після чого заплановане розділення вертикалей всередині компанії на ремонтну, експлуатаційну та інші.

Також формується й комерційна вертикаль: продаж, маркетинг, непрофільні доходи. Заключний — п'ятий етап полягає у створенні на базі філії "Пасажирська компанія" залежного товариства ПАТ "Укрзалізниця" — ПрАТ "Пасажирська компанія".

Для пасажирів такі нововведення також позитивні, адже будуть запроваджуватися єдині стандарти обслуговування, екіпірування поїздів, однакові ціни на додаткові послуги в поїздах і на вокзалах. А головне — Укрзалізниця забезпечить обсяги перевезення пасажирів відповідно до існуючих потреб [4].

Ефективне функціонування пасажирської компанії, виконання вищеперахованих завдань можливе лише за умови активізації її інноваційного розвитку. Таким чином, актуалізується проблема визначення теоретико-методологічного підґрунтя такого розвитку.

Проблеми інноваційної діяльності на залізничному транспорті досліджують вітчизняні та закордонні вчені. Зокрема, В.А. Дикань та В.О. Зубенко, монографія яких [5] присвячена забезпеченню ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту; В.А. Дикань, О.Г. Кірдіна, І.А. Назаренко, Ю.М. Уткіна, у праці яких [6] розглянуто питання економіки та організації інноваційної діяльності на залізничному транспорті; Є.М. Сич та В.П. Ільчук розробили концепцію інноваційно-інвестиційного розвитку залізничного транспорту [3; 7]; О.Г. Кірдіна розглядає концептуальні основи інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу та розробила концепцію управління інвестиційно-інноваційним потенціалом залізничного транспорту України [8—10]; О.Г. Дейнека у своїх працях аналізує інноваційно-інвестиційні підходи до розвитку галузі залізничного транспорту [11 та ін.]; О.М. Си-

нікова присвятила дисертаційну роботу [12] удосконаленню системи планування інноваційної діяльності на підприємствах залізничного транспорту з метою підвищення ефективності їх функціонування; Т.І. Дем'яненко, у дисертації якої розроблено методичний підхід до оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств залізничного транспорту та стратегію адаптивного управління ним [13]; А.А. Калініченко, дисертація якої присвячена проблемам підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу промислових підприємств залізничного транспорту в умовах інтеграційних процесів [14]; Г.В. Озерська, яка розглядає забезпечення розвитку інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту України [15]; І.А. Назаренко, яка розробила методiku оцінки інноваційного потенціалу локомотивного депо [16]; Н.В. Якименко, у докторській дисертації якої [17], зокрема, теоретично обґрунтовано цілісну концепцію управління інноваційною сприйнятливістю залізничного транспорту; М.В. Корінь, яка запропонувала економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку залізничного транспорту [18], та інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Незважаючи на велику кількість наукових праць у теорії та практиці інноваційного розвитку пасажирських компаній, питання організації розвитку залізничного туризму є недостатньо висвітленим і потребує подальшого вдосконалення.

Тому метою статті є розробка парадигми інноваційного розвитку компаній, яка б врахувала основні загрози, що перешкоджають інноваційному розвитку пасажирських компаній залізничного транспорту, а також фактори, що є поштовхом до інноваційного розвитку цих суб'єктів господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Інноваційна діяльність на залізничному транспорті — це комплексний процес створення нових або удосконалення існуючих транспортних послуг (товарів) на основі розробки, впровадження прогресивних техніко-технологічних, організаційно-економічних та управлінських рішень, комерціалізації сучасних споживчих форм; охоплює етапи життєвого циклу товару (послуг) від зародження ідеї і до впровадження інновацій у виробництво [3].

Інноваційна діяльність на залізничному транспорті має власну специфіку, зумовлену специфікою самої галузі, її капіталомісткістю, інерційністю, повільною окупністю інвестицій тощо. На залізничний транспорт припадає більше половини всього вантажообігу, тому з розвитком залізниць пов'язані інші галузі економіки. Крім того, залізничний транспорт є досить матеріаломісткою та енерговитратною галуззю, де впровадження інновацій з метою економії витрат може дати значний ефект, насамперед, у масштабі країни.

Останніми роками на залізничному транспорті інноваційна діяльність спрямовується на впровадження інформаційних технологій, логістичних принципів організації перевезень, нових видів сервісного обслуговування з наданням комплексу супутніх робіт, що має на меті створення транспортних послуг високої якості та нових споживчих характеристик.

Як зазначено у монографії [19], ринок залізничних туристичних послуг буде формуватися за двома напрямками. Перший передбачає переключення частини клієнтів з автомобільного туризму на залізничний транспорт, оскільки нові сучасні вагони більш надійні, безпечні, комфортні й не потребують проживання в готелях. Другий — це використання існуючих та нових вузь-

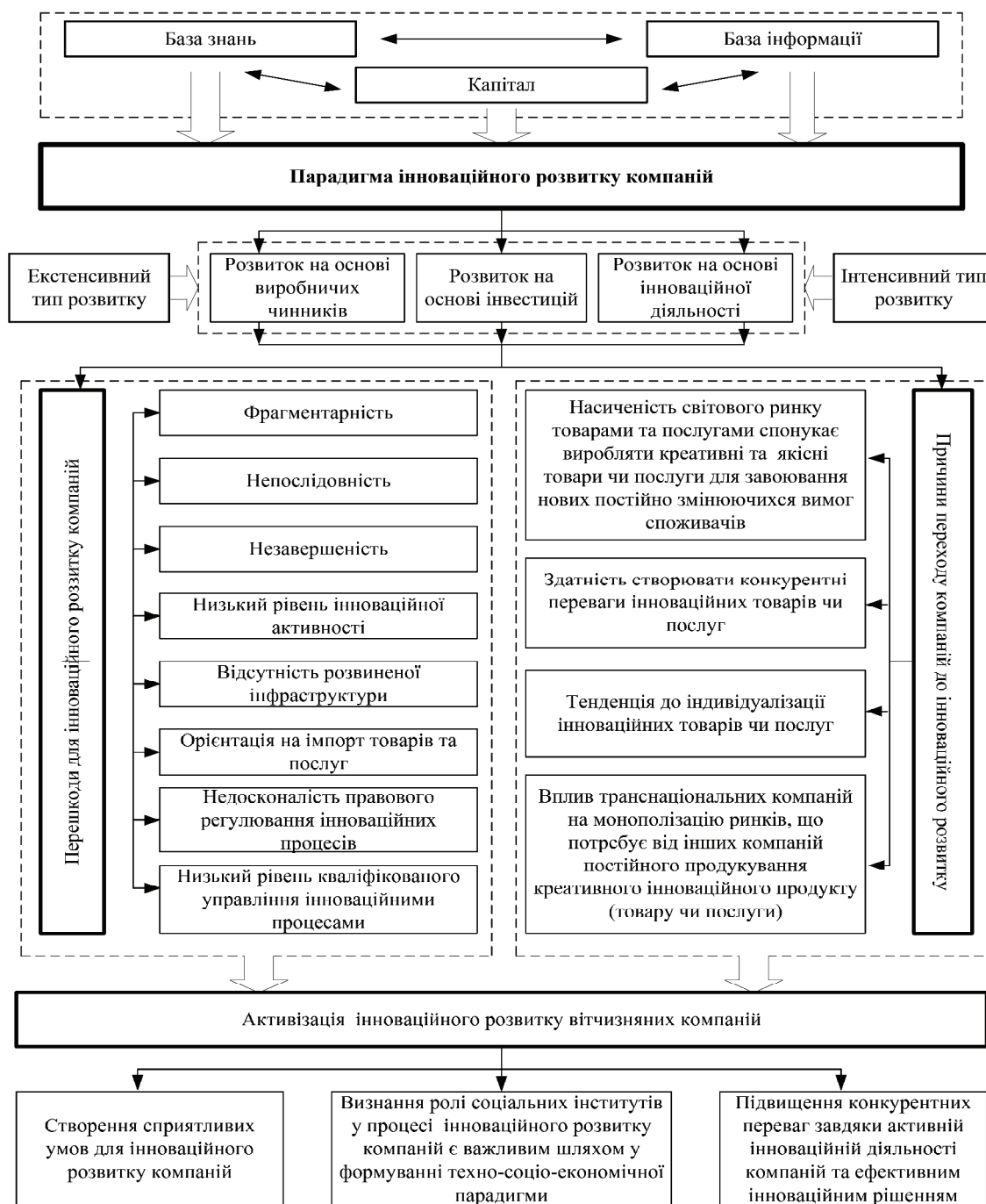


Рис. 1. Парадигма інноваційного розвитку компаній

ких колій в основному у важкодоступних районах Закарпаття та Західної України для залучення додаткових вітчизняних та закордонних туристів.

Серед найголовніших завдань сьогодення є створення інноваційних систем розвитку компаній, які відповідатимуть вимогам і викликам часу. Зазначені завдання актуалізуються з огляду на активну участь вітчизняних компаній в загально цивілізаційних процесах, що вимагають поглибленого осмислення власної ідентичності, з метою знаходження свого унікального місця в умовах швидкого розвитку інновацій сучасної інтелектуальної платформи.

Після проведення акціонування державного підприємства "Укрзалізниця" на перший план вийшло питання створення нової моделі управління на залізничному транспорті, яка б дозволила максимально швидко залучити кошти вітчизняних та закордонних інвесторів на розвиток та оновлення застарілої інфраструктури та зношеного рухомого складу. На нашу думку, одним із

перспективних напрямів інвестування коштів є розвиток залізничного туризму, який займає значну долю надходження коштів у місцевих та державних бюджетах інших країн.

Проблема організації туристичних залізничних перевезень в Україні існує з моменту отримання державою незалежності. Внаслідок об'єктивних та суб'єктивних причин вже майже два десятиліття цей вид туризму майже зник, тож потрібні нові принципові підходи до його відродження та розвитку. Залізничний туризм має свою специфіку, а отже потребує спеціальної методології для забезпечення його інноваційного розвитку, з метою власного розвитку та послаблення конкурентного впливу з боку поки що доволі популярного автомобільного та морського туризму.

На наш погляд, до основних факторів, які безпосередньо впливають на діяльність підприємств, що займаються залізничним туризмом, слід віднести: наявність розвинутої залізничної інфраструктури; на-

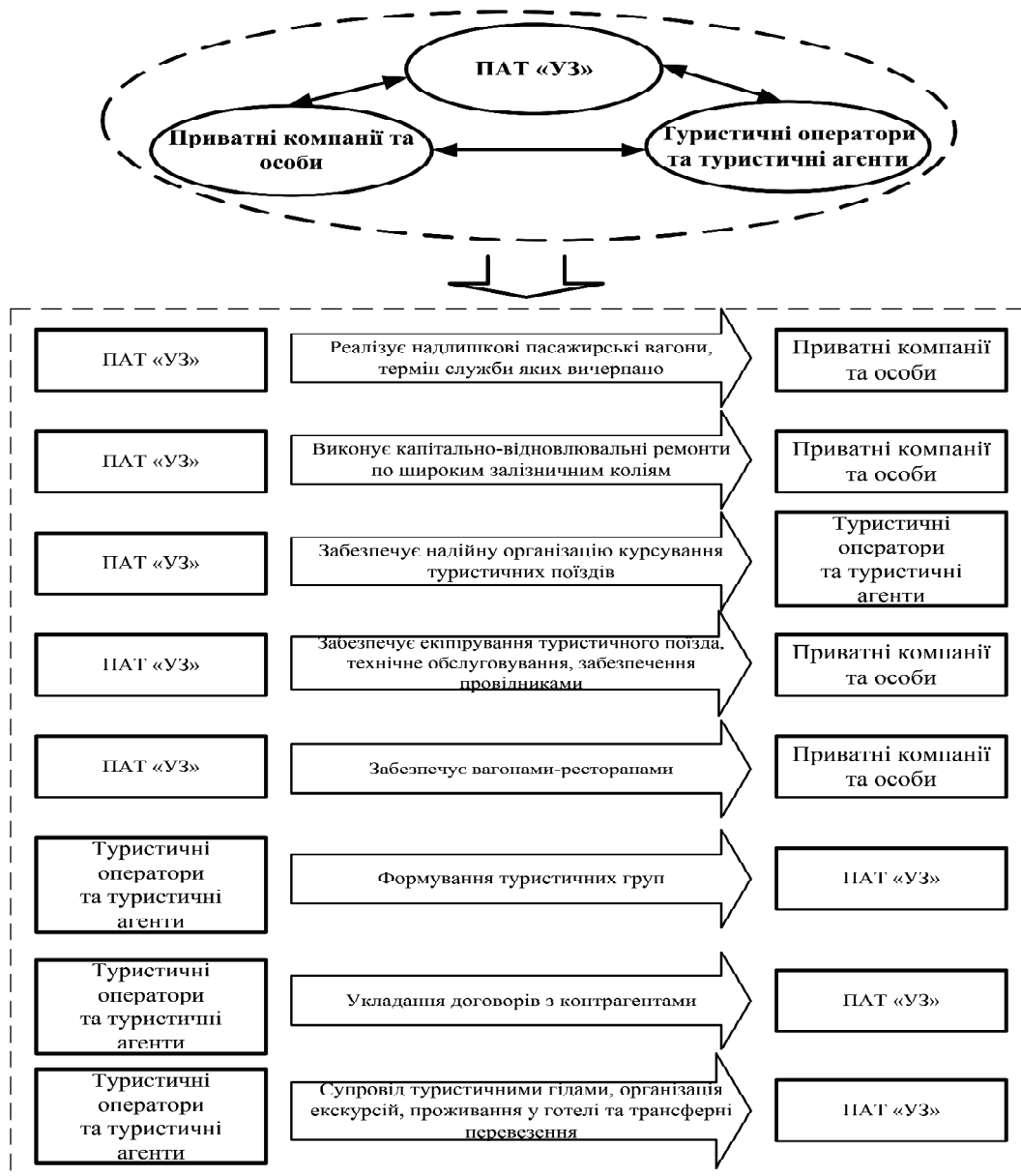


Рис. 2. Методичний підхід щодо інноваційного розвитку пасажирських компаній та підвищення їх ефективності функціонування за рахунок надання додаткових послуг туристичним фірмам і агентам

явність у безпосередній близькості до залізниці розвиненої туристичної інфраструктури; наявність курортно-рекреаційних місць, які можуть бути цікаві потенційним туристам; попит на залізничний туризм; високий рівень обслуговування впродовж надання туристичних залізничних перевезень; гнучка цінова політика тощо.

Теоретично-методологічні основи інноваційного розвитку компаній, що покладено в формування парадигми (рис. 1), базуються на відібраних теоріях представників економічних шкіл про конкретні методи й прийоми науково-емпіричного пізнання, які є основою компоненту інноваційної діяльності; на дослідженні взаємозумовленості, взаємозв'язку й залежності систем знань та систем діяльності; дослідженні структури, логічної організації, методів і засобів раціонально-рефлексивної свідомості та спрямовані на формування системно-логічних результатів, якими визначено складність, багатогранність і міждисциплінарний статус проблеми інноваційного розвитку компаній, що зумовлює необхідність її вивчення в системі координат, утворених різними рівнями методології науки, та формує пріоритети парадигми розвитку.

Надання повного комплексу туристичних послуг, трансферних перевезень, оглядових екскурсій дозволяє пасажирським компаніям визначити сферу своєї діяльності під час організації залізничного туризму, раціональні умови та зони використання залізничного транспорту на конкурентному ринку туристичних послуг, оптимізувати фінансування креативних інноваційних проєктів.

Методичний підхід щодо інноваційного розвитку пасажирських компаній та підвищення їх ефективності функціонування за рахунок надання додаткових послуг туристичним фірмам і агентам враховує оптимальний розподіл функцій компанії, що надає туристичні послуги залізничним транспортом, між акціонерним товариством "Укрзалізниця", туристичними операторами або агентами та приватними компаніями та особами (рис. 2).

У цьому контексті нами розроблено механізм інноваційного розвитку пасажирських компаній (рис. 3).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

З метою досягнення високих економічних показників пасажирським компаніям необхідно розробляти, продукувати та впроваджувати креативні інноваційні

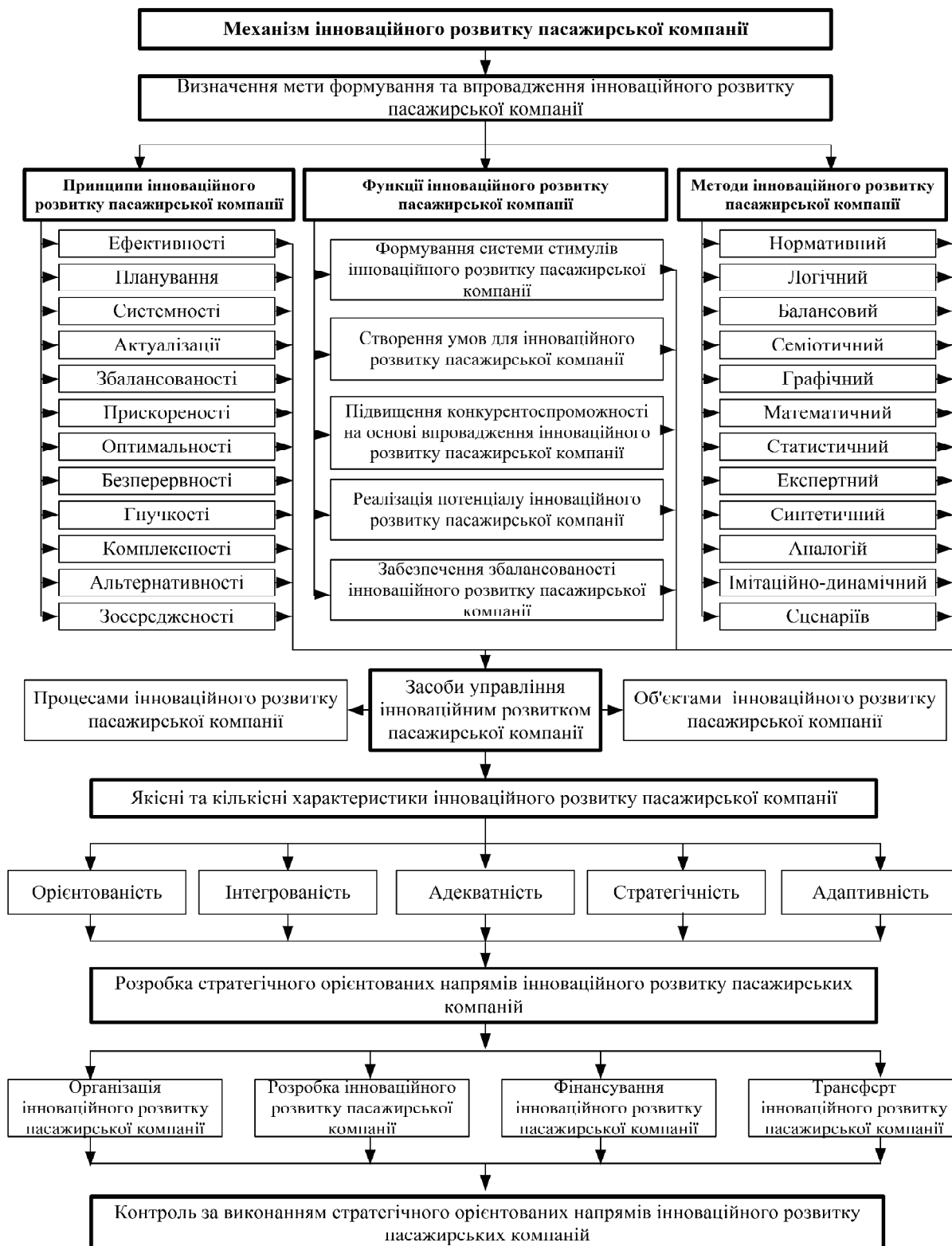


Рис. 3. Механізм інноваційного розвитку пасажирських компаній

заходи для підвищення рівня розвитку шляхом організації залізничного туризму, що є важливою частиною корпоративної відповідальності. Вважаємо, що необхідно постійно досліджувати, аналізувати й розвивати ініціативи інноваційного напрямку, які створюють імідж компанії та є основою збереження й оптимізації діяльності компанії для формування соціального-економічного й фінансового потенціалу.

Ефективна адаптація компаній до змін у навколишньому середовищі можлива лише за умови реалізації превентивних заходів, спрямованих на підтримку їх

життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності, тобто в умовах постійного інноваційного розвитку.

Література:

1. Економіка і організація інноваційної діяльності на залізничному транспорті: навч. посіб. / В.Л. Дикань, О.Г. Кірдіна, І.А. Назаренко, Ю.М. Уткіна; під ред. В.Л. Диканя. Харків: УкрДАЗТ, 2014. 225 с.
2. Кірдіна О.Г. Інновації на залізничному транспорті та рівні їх корисності // Економіка транспортного комплексу. 2010. Вип. 15. С. 124—130.

3. Сич Є.М., Ільчук В.П. Інноваційно-інвестиційний розвиток залізничного транспорту. Київ: Логос, 2002. 256 с.
4. Новостворена філія "Пасажи́рська компанія" об'єднала вертикаль пасажирських перевезень ПАТ "Укрзалізниця" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/454106/
5. Дикань В.А., Зубенко В.О. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія. Харків: УкрДАЗТ, 2008. 194 с.
6. Економіка і організація інноваційної діяльності на залізничному транспорті: навч. посіб. / В.А. Дикань, О.Г. Кірдіна, І.Л. Назаренко, Ю.М. Уткіна; під ред. В.А. Диканя. Харків: УкрДАЗТ, 2014. 225 с.
7. Ільчук В.П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток. Київ: Логос, 2004. 381 с.
8. Кірдіна О.Г. Інновації на залізничному транспорті та рівні їх корисності // Економіка транспортного комплексу. 2010. Вип. 15. С. 124—130.
9. Кірдіна О.Г. Методологічні аспекти інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу України як складової національного господарства: автореф. дис. ... д-ра екон. наук (08.00.03 — економіка та управління національним господарством). Харків: УкрДАЗТ, 2011. 36 с.
10. Кірдіна О.Г. Методологічні аспекти інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу України: монографія. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 312 с.
11. Дейнека О.Г. Інноваційно-інвестиційні підходи до розвитку галузі залізничного транспорту // Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук. праць. Харків: УкрДАЗТ, 2008. № 22. С. 54—55.
12. Синікова О.М. Планування інноваційної діяльності на підприємствах залізничного транспорту: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Укр. держ. акад. залізн. трансп. Харків, 2011. 18 с.
13. Дем'яненко Т.І. Адаптивне управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємств залізничного транспорту: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Укр. держ. акад. залізн. трансп. Харків, 2013. 230 с.
14. Калініченко Л.Л. Підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу промислових підприємств залізничного транспорту в умовах інтеграційних процесів: автореф. дис. ... канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.03 — економіка та управління національним господарством. Харків: УкрДАЗТ, 2008. 23 с.
15. Озерська Г.В. Забезпечення розвитку інноваційного потенціалу підприємств залізничного транспорту України: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Укр. держ. акад. залізн. трансп. Харків, 2014. 204 с.
16. Назаренко І.Л. Методика оцінки інноваційного потенціалу локомотивного депо // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2012. № 37. С. 254—259.
17. Якименко Н.В. Методологічні аспекти управління процесами забезпечення економічного зростання залізничного транспорту: автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Харків, 2013. 37 с.
18. Корінь М.В. Економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку залізничного транспорту // Зб. наук. пр. Держ. екон.-технол. ун-ту трансп. Сер. Економіка і управління. Київ, 2012. Вип. 20. С. 112—117.
19. Марценюк Л.В. Організація залізничного туризму в Україні: монографія / Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. — Дніпро, 2017. — 351 с.

References:

1. Dykan', V.L. Kirdina, O.H. Nazarenko, I.L. and Utkina, Yu.M. (2014), *Ekonomika i orhanizatsiia innovatsijnoi diial'nosti na zaliznychnomu transporti* [Economy and organization of innovative activity on the railway transport], UkrDAZT, Kharkiv, Ukraine.
2. Kirdina, O.H. (2010), "Innovation in rail transport and their usefulness", *Ekonomika transportnoho kompleksu*, vol. 15, pp. 124—130.

3. Sych, Ye.M. and Il'chuk, V.P. (2002), *Innovatsijno-investytsijnyj rozvytok zaliznychnoho transportu* [Innovation and investment development of railway transport], Lohos, Kyiv, Ukraine.
4. Ukrzaliznytsia (2017), "Newly established "Passenger Company" affiliate unites the vertical of passenger transportation of PJSC "Ukrzaliznytsya", available at: http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/454106/ (Accessed 15 Jan 2020).
5. Dykan', V.L. and Zubenko, V.O. (2008), *Zabezpechennia efektyvnosti innovatsijnoi diial'nosti pidpriemstv zaliznychnoho transportu* [Ensuring efficiency of innovative activity of railway transport enterprises], UkrDAZT, Kharkiv, Ukraine.
6. Dykan', V.L. Kirdina, O.H. Nazarenko, I.L. and Utkina, Yu.M. (2014), *Ekonomika i orhanizatsiia innovatsijnoi diial'nosti na zaliznychnomu transporti* [Economy and organization of innovative activity in the railway transport], UkrDAZT, Kharkiv, Ukraine.
7. Il'chuk, V.P. (2004), *Innovatsijno-investytsijni systemy zaliznychnoho transportu: stanovlennia ta rozvytok* [Railway transport innovation and investment systems: formation and development], Lohos, Kyiv, Ukraine.
8. Kirdina, O.H. (2010), "Innovation in rail transport and their usefulness", *Ekonomika transportnoho kompleksu*, vol. 15, pp. 124—130.
9. Kirdina, O.H. (2011), "Methodological aspects of investment and innovative development of the railway complex of Ukraine as a component of the national economy", Ph.D. Thesis, Economy, UkrDAZT, Kharkiv, Ukraine.
10. Kirdina, O.H. (2011), *Metodolohichni aspekty investytsijno-innovatsijnoho rozvytku zaliznychnoho kompleksu Ukrainy* [Methodological aspects of investment and innovation development of the railway complex of Ukraine], UkrDAZT, Kharkiv, Ukraine.
11. Dejneka, O.H. (2008), "Innovation and investment approaches to the development of the railway industry", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti: zb. nauk. prats'*. Kharkiv: UkrDAZT, vol. 22, pp. 54—55.
12. Synikova, O.M. (2011), "Planning of innovative activity at the enterprises of railway transport", Ph.D. Thesis, Economy, Ukrain'ska derzhavna akademiia zaliznychnoho transportu, Kharkiv, Ukraine.
13. Dem'ianenko, T.I. (2013), "Adaptive management of innovation and investment development of railway enterprises", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Ukrain'ska derzhavna akademiia zaliznychnoho transportu, Kharkiv, Ukraine.
14. Kalinichenko, L.L. (2008), "Increasing the investment and innovation potential of railway undertakings in the context of integration processes", Ph.D. Thesis, Economy, KharDAZT, Kharkiv, Ukraine.
15. Ozers'ka, H.V. (2014), "Ensuring the development of innovative potential of Ukrainian railways", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Ukrain'ska derzhavna akademiia zaliznychnoho transportu, Kharkiv, Ukraine.
16. Nazarenko, I.L. (2012), "Methodology for evaluation of the innovative potential of a locomotive depot", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 37, pp. 254—259.
17. Yakymenko, N.V. (2013), "Methodological aspects of managing the economic growth of railway transport", Ph.D. Thesis, Economy, Kharkiv, Ukraine.
18. Korin', M.V. (2012), "Economic mechanism for providing innovative development of railway transport", *Zb. nauk. pr. Derzh. ekon.-tekhnol. un-tu transp. Ser. Ekonomika i upravlinnia*, vol. 20, pp. 112—117.
19. Martseniuk, L.V. (2017), *Orhanizatsiia zaliznychnoho turizmu v Ukraini* [Organization of railway tourism in Ukraine], Dnipropetrovskij natsional'nyj universytet zaliznychnoho transportu imeni akademika V. Lazariana, Dnipro, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2020 р.